

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE

ZAŠTITA KRAJOBRAZA S ASPEKTA ZAŠTITE PRIRODE

MIRNA BOJIĆ
DUBROVNIK, 20. 02. 2014.

PREGLED SADRŽAJA

- ZAKONODAVNI OKVIR ZAŠTITE PRIRODE
- ISKUSTVA U IMPLEMENTACIJI KONVENCIJE O EUROPSKIM KRAJOBRAZIMA
- PRIJEDLOG DJELOVANJA U DUBROVAČKO-NERETVANSKOJ ŽUPANIJI

ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE (NN 80/13)

OPĆE ODREDBE

Članak 3.

(1) Priroda je u smislu ovoga Zakona sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost.

Članak 9.

21. krajobraz je dio prostora čiji je karakter rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika,

22. krajobrazna raznolikost je strukturiranost prostora nastala na interakciji prirodnih i/ili stvorenih krajobraznih elemenata određenih bioloških, klimatskih, geoloških, geomorfoloških, pedoloških, kulturno-povijesnih i socioloških obilježja,

Članak 7.

(1) Pri planiranju i uređenju prostora te pri planiranju i korištenju prirodnih dobara **osigurava se očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza**, koja su temeljem svoje linearne ili kontinuirane strukture ili funkcije **bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu divljih vrsta.**

(2) **Zaštita krajobraza podrazumijeva planiranje i provedbu mjera kojima se sprječavaju neželjene promjene, narušavanje ili uništavanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza**, uključujući i ona koja se na temelju svoje linearne i kontinuirane strukture i funkcije bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu vrsta, njihove raznolikosti, iznimnosti i kulturnih vrijednosti te omogućavanje održivih multifunkcionalnih i/ili tradicionalnih načina korištenja krajobraza.

(3) Zaštita krajobraza iz stavka 2. ovoga članka temelji se na **razvrstavanju krajobraza** prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima **u krajobrazne tipove te strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene/krajobrazne infrastrukture** na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

(4) Zaštita krajobraza iz stavaka 2. i 3. ovoga članka provodi se **integriranjem u postupke izrade dokumenata prostornog uređenja kao i planova gospodarenja prirodnim dobrima.**

U prostornom planiranju i planovima gospodarenja:
osigurava se očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, koja su bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu divljih vrsta.

Zaštita krajobraza podrazumijeva:

planiranje i provedbu mjera kojima se sprječavaju neželjene promjene, narušavanje ili uništavanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, uključujući i ona bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu vrsta, njihove raznolikosti, iznimnosti i kulturnih vrijednosti te omogućavanje održivih multifunkcionalnih i/ili tradicionalnih načina korištenja krajobraza.

Zaštita krajobraza temelji se na:

razvrstavanju krajobraza prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima u krajobrazne tipove te strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene/krajobrazne infrastrukture na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Zaštita krajobraza provodi se:

integriranjem u postupke izrade dokumenata prostornog uređenja kao i planova gospodarenja prirodnim dobrima.

Obilježja krajobraza važna za divlje vrste

- Usklađenost Zakona s legislativom EU – Direktiva o pticama, Direktiva o staništima
- EU 2020 STRATEGIJA O BIORAZNOLIKOSTI, 6 ciljeva:

.....

unaprijediti primjenu propisa vezanih za prirodu
obnoviti ekosustave uspostavom zelene infrastrukture
održiva poljoprivreda i šumarstvo

- mreža NATURA 2000 je EU doprinos uspostavi **Smaragdne mreže Bernske konvencije** o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (nacionalna ekološka mreža)

u preambuli Bernske konvencije:

.... divlja flora i fauna čini prirodnu baštinu s estetskom, znanstvenom, kulturnom, rekreacijskom, gospodarskom i intrinzičnom vrijednosti koja treba biti očuvana i predana budućim generacijama

Mjere zaštite krajobraza

- **spriječavaju neželjene promjene, narušavanje ili uništavanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, uključujući i ona bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu vrsta,**
-
- njihove **raznolikosti,**
 - **iznimnosti**
 - **i kulturnih vrijednosti**
 - **te omogućavanje održivih multifunkcionalnih i/ili tradicionalnih načina korištenja krajobraza**

Zaštita krajobraza temelji se na:

razvrstavanju krajobraza prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima u krajobrazne tipove

I

strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene/krajobrazne infrastrukture (GREEN INFRASTRUCTURE)

na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Zaštita krajobraza provodi se :

**integriranjem u postupke izrade dokumenata prostornog uređenja kao i planova
gospodarenja prirodnim dobrima
na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.**

Nužna suradnja s resorom prostornog uređenja

→ Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova - dopuna novim sadržajem

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE

ISKUSTVA U IMPLEMENTACIJI KONVENCIJE O EUROPSKIM KRAJOBRAZIMA

1995. usvojena Pan europska strategija o biološkoj i krajobraznoj raznolikosti – podrška primjeni Konvencije o biološkoj raznolikosti

- Usmjeren na zaštitu i održivo korištenje zajedničkih prirodnih dobara

1999. Usvojena Biološka i krajobrazna raznolikost u Hrvatskoj – Nacionalna strategija i akcijski plan

1999. Publikacija Krajolik – sadržajna i methodska podloga Krajobrazne osnove Hrvatske u izdanju Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja

Konvencija se odnosi na brojne resore i naslanja se na postojeće konvencije iz:

Zaštite prirode kulturne baštine prostornog planiranja lokalne samouprave

Europska konvencija o prekograničnoj suradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti, Madrid 1980

Europska povelja o lokalnoj samoupravi

Granada Convention, 1985

Valleta Convention, 1992

ISKUSTVA U IMPLEMENTACIJI KONVENCIJE O EUROPSKIM KRAJOBRAZIMA

2000. Potpisana Konvencija u Firenci (Ministar Božo Kovačević)

2002. Ratificirana konvencija u Hrvatskoj (NN MU 12/02)

- Izrada Idejnog projekta Nacionalnog programa vrednovanja krajobraza u RH

2004. Konvencija stupila na snagu

2008. Revizija Nacionalne strategije biološke i krajobrazne raznolikosti – poglavlje
Očuvanje krajobraza – analiza primjene Konvencije i izrada Akcijskog plana

KLJUČNI PROBLEMI U IMPLEMENTACIJI:

- Izostanak suradnje među ključnim resorima
- Izostanak plana implementacije
- Izostanak konsenzusa oko metode izrade Krajobrazne osnove Hrvatske

ISKUSTVA U IMPLEMENTACIJI KONVENCIJE O EUROPSKIM KRAJOBRAZIMA

2009. Osnovana MEĐURESORNA SKUPINA ZA KRAJOBRAZE između Ministarstva kulture i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Mirna Bojić, MK, Uprava za zaštitu prirode, koordinatorica

Petra Mihalić, MK, Uprava za zaštitu prirode

Zofia Mavar, MK, Uprava za zaštitu kulturne baštine

mr.sc. Biserka Dumbović Bilušić, MK, Uprava za zaštitu kulturne baštine, KO u Zagrebu

Gordana Kovačević, MZOPUG, Uprava za prostorno uređenje

Aleksandar Bašić, MZOPUG, Zavod za prostorno planiranje

Anamarija Matak, MZOPUG, Uprava za procjenu okoliša i industrijsko onečišćenje

Nikolina Petković Gregorić, MZOPUG, Samostalna služba za koordinaciju aktivnosti u zaštiti okoliša

tijekom pet radnih sastanaka, analizirali su problematiku primjene Konvencije o europskim krajobrazima (Firenza 2000.), te izradili zaključke i prijedloge

ZAKLJUČCI I PREPORUKE (1.-10.)

1. **Osigurati zakonsku osnovu zaštite** krajobraza/krajolika - ugraditi u Ustav RH, a u vezi s planiranjem, zaštitom, očuvanjem i uređenjem krajobraza/krajolika obaviti izmjene i dopune referentnih zakona i podzakonskih akata;
2. **Uspostaviti dugoročne okvire upravljanja krajobrazom/krajolikom u RH** kroz izradu strategija, planova i programa, te sustavno pratiti stanje, analizirati značajke, snage i pritiske na krajobraz/krajolik;
3. **Uspostaviti jedinstvenu metodologiju za** identifikaciju, inventarizaciju (baza podataka), valorizaciju (provjera vrijednosti), klasifikaciju i zaštitu krajobraza/krajolika – **na svim razinama (nacionalnoj, regionalnoj, lokalnoj)** i osigurati njezino provođenje;
4. Osigurati **obvezu izrade krajobraznih podloga za potrebe izrade prostorno - planske dokumentacije**. Ubrzati primjenu GIS-a, a za potrebe prostorno-planske dokumentacije odgovarajućim pravilnikom definirati standarde u kartografskoj obradi podataka o krajobrazu/krajoliku;....

PRVA FAZA - žurno osnivanje stručnog tijela koji će koordinirati i provoditi zaključke

Program rada i prioritetni zadaci stručnoga tijela za krajobraze/krajolike:

- **usklađivanje referentnih zakona** napose Zakona o zaštiti kulturnih dobara, Zakona o zaštiti prirode, Zakona o prostornom uređenju i gradnji, Zakona o zaštiti okoliša i dr. utvrđivanje baze podataka, uz integraciju već postojećih, te priprema načina i standarda dokumentiranja krajobraza/krajolika
- **analiza stanja krajobraza/krajolika** RH
- **izrada metodologije** za tipologiju, valorizaciju i klasifikaciju krajobraza/krajolika RH
- **priprema standarda za izradu studija zaštite krajobraza/krajolika** na svim razinama prostorno-planske i ostale dokumentacije
- predlaganje i priprema **programa i projekata za uključivanje u međunarodne natječaje** na temu krajobraza/krajolika

ISKUSTVA U IMPLEMENTACIJI KONVENCIJE O EUROPSKIM KRAJOBRAZIMA

- Nastaviti rad sa zainteresiranim institucijama i udrugama
- Poticati stručnu raspravu o krajobrazu
- Poticati na izradu projektnih prijedloga o zaštiti krajobraza
- U svakodnevnom radu ukazivati na krajobrazne vrijednosti i ugrađivati ih u stručne podloge, zakonske prijedloge ili planove upravljanja
- Izrađen deplijan o Konvenciji o europskim krajobrazima

Konvencija o europskim krajobrazima

Firenca, 20. listopada 2000.

Na temelju prijedloga nacrtan koji je izradio Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Europe, ministarstva kulturne baštine i okoliša je osnovani skupni stručnjaci kojima će, pod okriljem Odbora za kulturnu baštinu i Odbora za održavanje Vijeća Europe na području kulture i krajovne raznolikosti, biti povjereni zadaci sastaviti Konvenciju o europskim krajobrazima. Kao rezultat rada ove skupne stručnjaka u kojoj su sudjelovale glavne međunarodne nacionalne i nevladine organizacije iz područja očuvanja Konvencijom, Odbor ministara Vijeća Europe usvojio je 18. srpnja 2000. godine konačni tekst Konvencije. Konvencija o europskim krajobrazima otvorena je za potpisivanje u Firenci u Italiji 20. listopada 2000. godine u sklopu kampanje Vijeća Europe "Europa, zajednička baština".

Foto: L. Gibba

Foto: A. Marčević, slika 01223

Foto: slika 01223

Državni zavod
za zaštitu prirode

PRIJEDLOG DJELOVANJA U DUBROVAČKO-NERETVANSKOJ ŽUPANIJU

Pregled postojećih vrijednosti u županiji:

- Međunarodno zaštićena područja i u prijedlogu zaštite
Grad Dubrovnik, Ušće rijeke Neretve, Ston i Malostonski zaljev
Dubrovački renesansni vrt, Dinarski krš
- prirodna baština, kulturna baština
44 zaštićena prirodna područja, ekološka mreža NATURA 2000
 - dopuniti postojeće dokumente upravljanja s vrednovanjem krajobraza
- provedeni projekti na području županije
Ljetna škola arhitekture – Konavle
Revitalizacija opožarenih područja u DNŽ
COAST – Inventarizacije, vrednovanje i planiranje obalnih krajobraza Dalmacije
 - Područje Stona i Janjine s Malostonskim zaljevom
NATURA MANMON – Plan upravljanja za NATURA 2000 područje
 - Snježnica i Konavosko polje

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE

Analiza problema u primjeni postojećih planskih mjera očuvanja krajobraza

EU Strategija zelene infrastrukture

Zelena infrastruktura - strateški planirana mreža prirodnih i polu-prirodnih područja, uključujući i druge značajke ekosustava, a koja je oblikovana i upravljana na način da pruži široki raspon usluga ekosustava.

Financiranje zelene infrastrukture:

Europski strukturni i investicijski fondovi:

Europski fond za regionalni razvoj

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Europski programi:

Europski program za teritorijalnu suradnju

Hvala na pažnji!

